

Nederlandse Vereniging van
Jonge Strafrechtadvocaten

De heer J.H. Gerritsen
Algemeen directeur/Bestuurder raad voor Rechtsbijstand
Postbus 24080
3502 MB Utrecht

Amsterdam, 5 november 2018

Geachte heer Gerritsen,

Eind oktober jl. ontvingen wij van u de Monitor Gesubsidieerde Rechtsbijstand 2017 (hierna: Monitor). U nodigt in uw begeleidend schrijven ons uit om hierop te reageren. Op deze uitnodiging gaan wij graag in. Wij zullen in het licht van de toekomstbestendigheid van het stelsel van de gesubsidieerde rechtsbijstand (hierna: het stelsel) in gaan op enkele onderwerpen uit de Monitor die het rechtsgebied Strafrecht en de in- en uitstroom van advocaten in het stelsel raken. Wat ons betreft ontbreken de zorgelijke signalen in het stelsel in de Monitor.

Dalende trend

Allereerst blijkt uit de Monitor dat het aantal advocaten dat in 2017 gesubsidieerde rechtsbijstand heeft verleend, wederom is gedaald ten opzichte van 2016 (zie figuur 7.2). Sterker nog, er is inmiddels sprake van een dalende trend van het aantal advocaten dat actief is binnen het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand. Deze trend is begonnen in 2015 en zet derhalve door. Uit figuur 7.6 en 7.7 blijkt deze dalende trend nog duidelijker, met name ten aanzien van de advocaten die werkzaam zijn binnen het bestuursrecht en het strafrecht. Dit bevestigt dan ook ons standpunt tijdens de discussie omtrent de vernieuwing van het stelsel, namelijk dat een investering zoals is geadviseerd door de Commissie Van der Meer zo snel mogelijk moet plaatsvinden, nu steeds meer (straf)advocaten niet meer willen werken op basis van de gefinancierde rechtsbijstand.

Wij kunnen ons in dit kader niet vinden in de volgende suggestie die in de Monitor wordt gedaan over het dalend aantal advocaten binnen het stelsel:

“Opvallend is dat bijna bij elk soort toevoeging in 2017 relatief gezien minder advocaten werkzaam waren dan in de jaren daarvoor, terwijl het aantal toevoegingen per soort niet altijd is afgenomen. Dit zou erop kunnen wijzen dat advocaten zich meer gespecialiseerd hebben en in toenemende mate op minder terreinen werkzaam zijn.”¹

Wat ons betreft is het niet “opvallend” dat minder advocaten per soort toevoeging werkzaam zijn, maar juist een bevestiging van het praktijkbeeld van de afgelopen jaren. Steeds meer advocaten kijken naar andere mogelijkheden om hun kantoor draaiende te kunnen houden. Dit doen ze ofwel buiten het stelsel ofwel door omscholing. Het resultaat daarvan is dat er wederom per soort toevoeging minder advocaten beschikbaar waren in 2017 dan in de jaren daarvoor. En dat is zorgelijk. Dit resultaat

¹ Monitor p. 110.

Nederlandse Vereniging van
Jonge Strafrechtadvocaten

komt echter niet door de gesuggereerde specialisatie van advocaten, maar door de problemen die er thans zijn binnen het stelsel en door de bezuinigingen die vanaf 2013 stapsgewijs hebben plaatsgevonden.

Ook kunnen wij ons niet vinden in de redenatie dat de afname van het aantal strafrechtadvocaten (figuur 7.7) zou komen door het stellen en handhaven van inschrijvingsvoorwaarden.² Dit causaal verband wordt niet onderbouwd en staat bovendien haaks op de geluiden uit de praktijk die tevens de landelijke media hebben bereikt.³

Daarnaast hebben wij – als vereniging voor jonge strafrechtadvocaten – met interesse gekeken naar de cijfers over de in- en uitstroom van de advocaten in 2017. Daaruit blijkt dat in 2017 voor het derde jaar op rij er meer advocaten uit- dan instroomden.⁴ Daarnaast is het ook opvallend dat het totaal aantal advocatenkantoren in 2017 is gestegen met 3%⁵, maar het aantal actieve kantoren in het stelsel amper is gestegen. Kort gezegd houdt dit in dat het percentage actieve advocatenkantoren dat niet deelneemt aan het stelsel is gestegen. Dat is een breuk met de trend van de voorgaande jaren. Ook dit bevestigt hetgeen wij in de praktijk waarnemen: een vlucht van advocatenkantoren uit de sociale advocatuur. Een mogelijke reden hiervoor ontbreekt in de Monitor, maar kan wat ons betreft worden gevonden in de conclusies van het rapport van de Commissie Van der Meer.

Vergrijzing-verjonging

Dan blijkt tot slot dat in 2017 het percentage 60-plus advocaten in het stelsel al jaren toeneemt, maar het percentage 30-plus advocaten afneemt (figuur 7.12). Dit is wat ons betreft het meest duidelijke voorbeeld dat het huidige stelsel binnen afzienbare tijd niet meer is te handhaven. Wanneer de groter wordende groep 60-plussers uit gaan stromen en de instroom van (jonge) startende advocaten blijft dalen, kan worden geconcludeerd dat het stelsel niet toekomstbestendig is en dat zo spoedig mogelijk moet worden ingegrepen. Mogelijke oorzaken voor de daling van het aantal 30-plus advocaten en de vergrijzing binnen het stelsel ontbreken in de Monitor.

Conclusie

Wat ons betreft worden op basis van de Monitor de verkeerde dan wel onvoldoende conclusies getrokken over de benoemde cijfers. Dit maakt dat er een onvolledig beeld over de stand van zaken van het stelsel wordt weergegeven. Op basis van die cijfers blijkt immers een duidelijk zorgelijke trend waarneembaar, die niet als zodanig zorgelijk wordt benoemd dan wel wordt weggeschreven met onjuiste niet-onderbouwde causale verbanden over specialisaties en inschrijvvoorwaarden. Uit de cijfers blijkt evenwel een afname van het aantal jonge advocaten en een toename van het aantal “oude” advocaten binnen het stelsel, hetgeen voor de toekomst van het stelsel desastreus is.

² Monitor p. 112.

³ Pro-deoadvocaat Marije Jeltjes stopt ermee: ‘Op deze manier gaat het niet meer’, Volkskrant d.d. 9 augustus 2018. Nieuwsuur en EenVandaag rapportages.

⁴ Monitor p. 113-114.

⁵ Jaarverslag NOvA 2017.

Nederlandse Vereniging van
Jonge Strafrechtadvocaten

Wij zijn het dan ook niet eens met uw algehele conclusie dat de daling van het aantal advocaten in het stelsel het gevolg zou zijn van de daling van het aantal toevoegingen en meer inschrijvingsvoorwaarden waaraan voldaan moet worden.⁶ Daarmee doet u geen recht aan de (publiekelijke) praktijkgeluiden omtrent de vergoedingen binnen het stelsel. Bovendien is uw verband niet één op één te leggen. De uitstroom van advocaten is niet het gevolg van het feit dat er minder toevoegingen worden verstrekt. Andersom zou het wel verklaarbaar zijn. Minder advocaten zorgen voor minder toevoegingen.

De conclusie dat voor een goede werking van het stelsel er op dit moment voldoende rechtsbijstandverleners werkzaam zouden zijn doet daarnaast onrecht aan de zorgelijke trends en is daarmee te kort door de bocht. Op basis van de cijfers zijn er zorgelijke conclusies te trekken die in de Monitor niet worden getrokken of gesignaleerd, hetgeen een onjuist c.q. onvolledig beeld geeft voor de (politieke) lezers van de Monitor over de stand van zaken van het stelsel. Derhalve zullen wij deze brief dan ook publiekelijk verspreiden.

Wij nodigen u uit om te reageren op onze brief en om uw toekomstbeeld over het stelsel te geven, gelet op de zorgelijke trends die wij in de Monitor hebben benoemd.

Met vriendelijke groeten,

Jaap Baar – voorzitter NVJSA
Joren Veldheer – bestuurslid NVJSA

⁶ Monitor p. 106.